Examen Wiskunde Oefeningen

dr Werner Peeters

1
e bachelor scheikunde, biochemie & bio-ingenieur — 2
e zittijd 2008–2009

	Naam:			
	Richting:	SCH / BIC / BIR		
	Studentenkaartnr.:			
Gebruik van een niet-programmeerbaar, niet-alfanumeriek rekentoestel is toegelaten!				
• Onleesbaar = fout!				
Gebruik, tenzij uitdrukkelijk gevraagd, geen numerieke afrondingen en geen kommagetallen.				
Schrijf waar mogelijk zo veel mogelijk tussenstappen.				
• VEEL SUCCES!			Eindscore:	/70

1. (a) Ontbind in factoren: $z^4-4z^3+10z^2-12z+21$ over $\mathbb R$ als het produkt van twee reële veeltermen van graad 2. (hint: splits $10z^2$ op in $7z^2+3z^2$)

(b) Los op in $\mathbb{C}$: $z^6 - 6z^5 + 15z^4 - 20z^3 + 15z^2 - 6z - 63 = 0$, steunend op (a), en toon aan dat de oplossingen hiervan in het vlak van Gauss een regelmatige zeshoek vormen.

2. Bereken
$$\frac{\frac{2+3i}{2-3i} - \frac{2-3i}{2+3i}}{\frac{3+2i}{3-2i} + \frac{3-2i}{3+2i}}$$

3. Zoek alle waarden $x \in \mathbb{R}$ waarvoor de volgende determinant nul wordt:

$$\left|\begin{array}{cccccc} 0 & 0 & 1 & 0 & x \\ 0 & x & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & x & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 & x & 0 \\ x & 0 & 1 & 0 & 0 \end{array}\right|$$

4. Los op met de methode van Gauss-Jordan:

$$\begin{cases} x+y+z+t = 14 \\ x+2y+3z-4t = -13 \\ 5x+7y+9z-5t = 16 \end{cases}$$

5. Gegeven de parametervergelijkingen van de rechten

$$A: \begin{pmatrix} x \\ y \\ z \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 \\ -2 \\ 2 \end{pmatrix} + \lambda \begin{pmatrix} 2 \\ 2 \\ 1 \end{pmatrix} \text{ en } B: \begin{pmatrix} x \\ y \\ z \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 5 \\ -4 \\ -4 \end{pmatrix} + \mu \begin{pmatrix} -2 \\ 1 \\ 3 \end{pmatrix}.$$

Hoe liggen deze twee rechten ten opzichte van elkaar?

/6

6. Zij $s,t:\mathbb{R}^2\longrightarrow\mathbb{R}^2$ twee lineaire transformaties met bijhorende respectievelijke matrices S en T. Beschouw de uitspraak

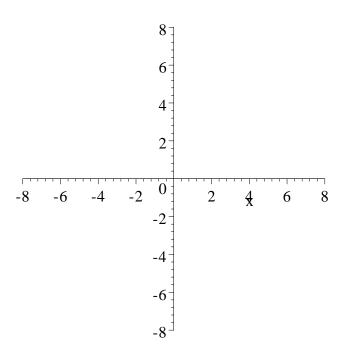
"Als 1 een eigenwaarde is van S, en 2 is een eigenwaarde van T, dan is 3 een eigenwaarde van S+T."

Bewijs dit indien je denkt dat deze uitspraak waar is, zoek een tegenvoorbeeld indien je denkt dat deze uitspraak $niet\ waar$ is.

7. Bereken de volgende waarde zonder numerieke afrondingen: $\sin\left(\arcsin\frac{1}{3} + 2\arcsin\frac{1}{5}\right)$

8. Bereken de volgende limiet met een methode naar keuze: $\lim_{x\to 0}\frac{\cos x \mathop{\rm ch} x - 1}{x^4}$

9. Maak een volledig tekenonderzoek van de poolkromme $r(\theta) = 6\cos\theta + 3\sin2\theta - 2\cos3\theta$ tot en met de eerste afgeleide, inclusief een deftige tekening.

10. Een isoleercel heeft een vierkant als grondvlak. De prijs per cm² bekleding is 250€ voor het grondvlak, 450€ voor het bovenvlak en 550€ per zijwand. Bereken het volume van de grootst mogelijke kamer wanneer de kostprijs maximaal 50000€ is. Rond de uitkomst numeriek af tot op 1 cm³. (Vergeet niet te bewijzen dat de gevonden uitkomst een maximum is!)

11. Bereken
$$\int \frac{28x^2-46x+15}{4x^3-8x^2+3x}dx$$
. Schrijf de einduitkomst met maximaal één keer de ln-functie.

12. Bereken
$$\int \cos(\ln x) dx$$

En hier is nog een leeg blad om flaters van de vorige bladzijden recht te zetten:

Oplossingen:

1.

(a) Ontbind in factoren: $z^4 - 4z^3 + 10z^2 - 12z + 21$ over $\mathbb{R}$ als het produkt van twee reële veeltermen van graad 2. (hint: splits $10z^2$ op in $7z^2 + 3z^2$)

$$z^{4} - 4z^{3} + 10z^{2} - 12z + 21 = z^{4} - 4z^{3} + 7z^{2} + 3z^{2} - 12z + 21$$

$$= z^{2} (z^{2} - 4z + 7) + 3(z^{2} - 4z + 7) = (z^{2} - 4z + 7)(z^{2} + 3)$$

(b) Los op in $\mathbb{C}: z^6 - 6z^5 + 15z^4 - 20z^3 + 15z^2 - 6z - 63 = 0$, steunend op (a), en toon aan dat de oplossingen hiervan in het vlak van Gauss een regelmatige zeshoek vormen. Lange manier:

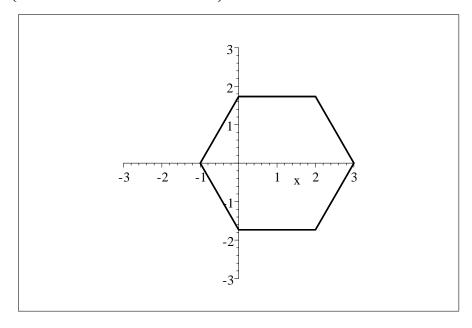
$$f(z) = z^6 - 6z^5 + 15z^4 - 20z^3 + 15z^2 - 6z - 63 = (z+1)(z-3)(z^4 - 4z^3 + 10z^2 - 12z + 21) = (z+1)(z-3)(z^2+3)(z^2-4z+7)$$

Nulpunten:

- $z_1 = -1$
- $z^2 + 3 = 0 \Rightarrow z_3 = \sqrt{3}i, z_4 = -\sqrt{3}i$
- $z^2 4z + 7 = 0 \Rightarrow \Delta = -12 \Rightarrow z_5 = 2 + \sqrt{3}i, z_6 = 2 + \sqrt{3}i$

Korte manier:
$$(z-1)^6 - 64 = 0$$
 Stel $w = z - 1 \Rightarrow w^6 = 64 = 64 \operatorname{cis} 0$
$$\begin{cases} w_1 = 2 \operatorname{cis} 0 = 2 \\ w_2 = 2 \operatorname{cis} \frac{\pi}{3} = 1 + \sqrt{3}i \\ w_3 = 2 \operatorname{cis} \frac{2\pi}{3} = -1 + \sqrt{3}i \\ w_4 = 2 \operatorname{cis} \pi = -2 \\ w_5 = 2 \operatorname{cis} \frac{4\pi}{3} = -1 - \sqrt{3}i \\ w_6 = 2 \operatorname{cis} \frac{5\pi}{3} = 1 - \sqrt{3}i \end{cases}$$

$$\Rightarrow z - 1 \in \{2, 1 + \sqrt{3}i, -1 + \sqrt{3}i, -2, -1 - \sqrt{3}i, 1 - \sqrt{3}i\}$$

$$\Rightarrow z \in \{3, 2 + \sqrt{3}i, \sqrt{3}i, -1, -\sqrt{3}i, 2 - \sqrt{3}i\}$$

2. Bereken

$$\frac{\frac{2+3i}{2-3i} - \frac{2-3i}{2+3i}}{\frac{3+2i}{3-2i} + \frac{3-2i}{3+2i}} = \frac{12}{5}i$$

3. Zoek alle waarden $x \in \mathbb{R}$ waarvoor de volgende determinant nul wordt:

$$\begin{vmatrix} 0 & 0 & 1 & 0 & x & 0 & 1 \\ 1 & 0 & x & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 & x & 0 \\ x & 0 & 1 & 0 & 0 \end{vmatrix}$$

$$\begin{vmatrix} 0 & 0 & 1 & 0 & x \\ 0 & x & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & x & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 & x & 0 \\ x & 0 & 1 & 0 & 0 \end{vmatrix} \xrightarrow{R_5 - xR_3} \begin{vmatrix} 0 & 0 & 1 & 0 & x \\ 0 & x & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & x & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 & x & 0 \\ 0 & 0 & 1 - x^2 & 0 & -x \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 0 & 1 & 0 & x \\ x & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & x & 0 \\ 0 & 1 - x^2 & 0 & -x \end{vmatrix}$$

$$\begin{vmatrix} R_4 + R_1 \\ = 1 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 0 & 1 & 0 & x \\ 0 & 1 & 0 & x \\ x & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & x & 0 \\ 0 & 2 - x^2 & 0 & 0 \end{vmatrix} = -x \begin{vmatrix} x & 0 & 1 \\ 1 & 0 & x \\ 0 & 2 - x^2 & 0 \end{vmatrix}$$

$$= x (x^2 - 1) (2 - x^2)$$

$$\Rightarrow x \in \{0, 1, -1, \sqrt{2}, -\sqrt{2}\}$$

4. Los op met de methode van Gauss-Jordan:

$$\begin{cases} x+y+z+t = 14 \\ x+2y+3z-4t = -13 \\ 5x+7y+9z-5t = 16 \end{cases}$$

$$\operatorname{rg}\left(\begin{array}{ccc|c} 1 & 1 & 1 & 1 & 14 \\ 1 & 2 & 3 & -4 & -13 \\ 5 & 7 & 9 & -5 & 16 \end{array}\right) \xrightarrow{R_{3} - 5R_{1}} \operatorname{rg}\left(\begin{array}{ccc|c} 1 & 1 & 1 & 1 & 14 \\ 0 & 1 & 2 & -5 & -27 \\ 0 & 2 & 4 & -10 & -54 \end{array}\right)$$

$$\xrightarrow{R_{3} - 2R_{2}} \operatorname{rg}\left(\begin{array}{ccc|c} 1 & 1 & 1 & 1 & 14 \\ 0 & 1 & 2 & -5 & -27 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \end{array}\right) = 2$$

$$\Rightarrow \operatorname{Stel}\left(\lambda, \mu\right) = (z, t)$$

$$= \operatorname{rg}\left(\begin{array}{ccc|c} 1 & 1 & -1 & -1 & 14 \\ 0 & 1 & -2 & 5 & -27 \end{array}\right) \xrightarrow{R_{1} - R_{2}} \operatorname{rg}\left(\begin{array}{ccc|c} 1 & 0 & 1 & -6 & 41 \\ 0 & 1 & -2 & 5 & -27 \end{array}\right)$$

$$\Rightarrow (x, y, z, t) = \lambda (1, -2, 1, 0) + \mu (-6, 5, 0, 1) + (41, -27, 0, 0)$$

5. Gegeven de parametervergelijkingen van de rechten

$$A: \begin{pmatrix} x \\ y \\ z \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 \\ -2 \\ 2 \end{pmatrix} + \lambda \begin{pmatrix} 2 \\ 2 \\ 1 \end{pmatrix} \text{ en } B: \begin{pmatrix} x \\ y \\ z \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 5 \\ -4 \\ -4 \end{pmatrix} + \mu \begin{pmatrix} -2 \\ 1 \\ 3 \end{pmatrix}.$$

Hoe liggen deze twee rechten ten opzichte van elkaar?

* Ze zijn niet evenwijdig want (2,2,1) en (-2,1,3) zijn geen veelvouden van elkaar

*
$$\begin{vmatrix} 1-5 & -2+4 & 2+4 \\ 2 & 2 & 1 \\ -2 & 1 & 3 \end{vmatrix} = 0$$
, dus ze snijden.

* Ze zijn niet evenwijdig want (z, z, z) on (z, z, z) * $\begin{vmatrix} 1-5 & -2+4 & 2+4 \\ 2 & 2 & 1 \\ -2 & 1 & 3 \end{vmatrix} = 0$, dus ze snijden.

Ze vormen dus één vlak, namelijk $\begin{vmatrix} x-5 & y+4 & z+4 \\ 2 & 2 & 1 \\ -2 & 1 & 3 \end{vmatrix} = 5x - 8y + 6z - 33 = 0$

Ze snijden elkaar in het volgende punt:

$$\begin{pmatrix} 1 \\ -2 \\ 2 \end{pmatrix} + \lambda \begin{pmatrix} 2 \\ 2 \\ 1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 5 \\ -4 \\ -4 \end{pmatrix} + \mu \begin{pmatrix} -2 \\ 1 \\ 3 \end{pmatrix}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} 1+2\lambda=5-2\mu \\ -2+2\lambda=-4+\mu \\ 2+\lambda=-4+3\mu \end{cases} \Rightarrow (\lambda,\mu)=(0,2) \Rightarrow \text{ in het punt } (1,-2,2)$$

6. Zij $s,t:\mathbb{R}^2\longrightarrow\mathbb{R}^2$ twee lineaire transformaties met bijhorende respectievelijke matrices S en T. Beschouw de uitspraak

"Als 1 een eigenwaarde is van S, en 2 is een eigenwaarde van T, dan is 3 een eigenwaarde van S+T."

Bewijs dit indien je denkt dat deze uitspraak waar is, zoek een tegenvoorbeeld indien je denkt dat deze uitspraak niet waar is.

De uitspraak is niet waar. Immers,

Set unispread is fact waar. Hinners,
$$S = \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 1 & 0 \end{pmatrix} \text{ heeft als eigenwaarden } 1, -1$$

$$T = \begin{pmatrix} 2 & 1 \\ 0 & -2 \end{pmatrix} \text{ heeft als eigenwaarden } 2, -2$$

$$\max S + T = \begin{pmatrix} 2 & 2 \\ 1 & -2 \end{pmatrix} \text{ heeft als eigenwaarden: } \sqrt{6}, -\sqrt{6}$$

7. Bereken de volgende waarde zonder numerieke afrondingen: $\sin\left(\arcsin\frac{1}{3} + 2\arcsin\frac{1}{5}\right)$ Stel $\alpha = \arcsin \frac{1}{3}, \ \beta = \arcsin \frac{1}{5}$

$$\begin{split} &=\sin\left(\alpha+2\beta\right)=\sin\alpha\cos2\beta+\cos\alpha\sin2\beta\\ &=\sin\alpha\left(1-2\sin^2\beta\right)+2\cos\alpha\sin\beta\cos\beta\\ &=\frac{1}{3}\left(1-2\left(\frac{1}{5}\right)^2\right)+2\cdot\sqrt{1-\left(\frac{1}{3}\right)^2}\cdot\frac{1}{5}\sqrt{1-\left(\frac{1}{5}\right)^2}=\frac{23+16\sqrt{3}}{75} \end{split}$$

8. Bereken de volgende limiet met een methode naar keuze: $\lim_{x\to 0} \frac{\cos x \operatorname{ch} x - 1}{x^4}$

$$= \lim_{x \to 0} \frac{\left(1 - \frac{x^2}{2!} + \frac{x^4}{4!} + O\left(x^6\right)\right) \left(1 + \frac{x^2}{2!} + \frac{x^4}{4!} + O\left(x^6\right)\right) - 1}{x^4}$$

$$= \lim_{x \to 0} \frac{1 - \frac{x^2}{2} + \frac{x^4}{24} + \frac{x^2}{2} - \frac{x^4}{4} + \frac{x^6}{48} + \frac{x^4}{24} - \frac{x^6}{48} + \frac{x^8}{576} + O\left(x^6\right) - 1}{x^4}$$

$$= \lim_{x \to 0} \frac{1 + \frac{x^4}{24} - \frac{x^4}{4} + \frac{x^4}{24} + O\left(x^6\right) - 1}{x^4} = \lim_{x \to 0} \frac{1 - \frac{x^4}{6} + O\left(x^6\right) - 1}{x^4}$$

$$= \lim_{x \to 0} \frac{-\frac{x^4}{6} + O\left(x^6\right)}{x^4} = \lim_{x \to 0} \frac{-\frac{1}{6} + O\left(x^2\right)}{1} = -\frac{1}{6}$$

9. Maak een volledig tekenonderzoek van de poolkromme $r(\theta) = 6\cos\theta + 3\sin 2\theta - 2\cos 3\theta$ tot en met de eerste afgeleide, inclusief een deftige tekening.

Domein: $\mathbb{R}$, periode $2\pi \Rightarrow$ we onderzoeken de functie op het domein $[-\pi, \pi]$

$$r(\theta) = 6\cos\theta + 3\sin 2\theta - 2\cos 3\theta = 0$$

$$\Leftrightarrow 6\cos\theta + 6\sin\theta\cos\theta - 2\left(4\cos^3\theta - 3\cos\theta\right) = 0$$

$$\Leftrightarrow 6\cos\theta + 6\sin\theta\cos\theta - 2\cos\theta\left(4\cos^2\theta - 3\right) = 0$$

$$\Leftrightarrow 2\cos\theta \left(6 + 3\sin\theta - 4\cos^2\theta\right) = 0$$

$$\Leftrightarrow 2\cos\theta (2+3\sin\theta+4\sin^2\theta)$$

 $\Delta = 3^2 - 2 \cdot 4 \cdot 4 < 0$, dus de vierkantsvergelijking heeft geen oplossingen meer $\Rightarrow \cos \theta = 0 \Rightarrow \theta = \frac{\pi}{2} + k\pi$

$$\Rightarrow \cos \theta = 0 \Rightarrow \theta = \frac{\pi}{2} + k\pi$$

$$r'(\theta) = -6\sin\theta + 6\cos 2\theta + 6\sin 3\theta = 0$$

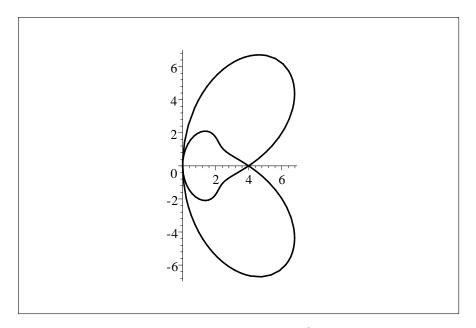
$$\Leftrightarrow -\sin\theta + \cos 2\theta + \sin 3\theta = 0$$

$$\Leftrightarrow 2\sin\theta\cos2\theta + \cos2\theta = 0$$

$$\Leftrightarrow (\cos 2\theta)(2\sin \theta + 1) = 0$$

$$\Rightarrow 2\theta = \frac{\pi}{2} + k\pi \text{ of } \theta = -\frac{\pi}{6} + k2\pi \text{ of } \theta = -\frac{5\pi}{6} + k2\pi$$

$$\Rightarrow \theta = \frac{\pi^2}{4} + k\frac{\pi}{2} \text{ of } \theta = -\frac{\pi}{6} + k2\pi \text{ of } \theta = -\frac{5\pi}{6} + k2\pi$$

 Een isoleercel heeft een vierkant als grondvlak. De prijs per cm² bekleding is 250€ voor het grondvlak, 450€ voor het bovenvlak en 550€ per zijwand. Bereken het volume van de grootst mogelijke kamer wanneer de kostprijs maximaal 50000€ is. Rond de uitkomst numeriek af tot op 1 cm³. (Vergeet niet te bewijzen dat de gevonden uitkomst een maximum is!)Zij z de zijde van de kamer, h de hoogte en $V = z^2 h$ het volume.

Kostprijs grondvlak = $250z^2$

Kostprijs bovenvlak = $450z^2$

Eis:
$$700z^2 + 2200zh = 50000 \Rightarrow h = \frac{500 - 7z^2}{22}$$

Kostprijs 4 zijvlakken =
$$4 \cdot 550 \cdot zh = 2200zh$$

 $\Rightarrow$ Totale kostprijs = $250z^2 + 450z^2 + 2200zh = 700z^2 + 2200zh$
Eis: $700z^2 + 2200zh = 50000 \Rightarrow h = \frac{500 - 7z^2}{22z}$
 $\Rightarrow$ Volume = $z^2 \left(\frac{500 - 7z^2}{22z}\right) = \frac{250}{11}z - \frac{7}{22}z^3$

Eis:
$$\frac{d}{dz} \left(\frac{250}{11} z - \frac{7}{22} z^3 \right) = 0 \Rightarrow \frac{250}{11} - \frac{21}{22} z^2 = 0 \Rightarrow z = \frac{10\sqrt{105}}{21} \simeq 4.879500365$$

$$\Rightarrow h = \frac{500 - 7\left(\frac{10\sqrt{105}}{21}\right)^2}{22\left(\frac{10\sqrt{105}}{21}\right)} = \frac{10\sqrt{105}}{33} \approx 3.105136596$$

$$\Rightarrow V = z^2 h = \left(\frac{10\sqrt{105}}{21}\right)^2 \frac{10\sqrt{105}}{33} = \frac{5000\sqrt{105}}{693} \simeq 73.931824 \text{ cm}^3$$

$$\frac{d^2}{dz^2} \left(\frac{250}{11} z - \frac{7}{22} z^3 \right) = -\frac{21}{11} z \Rightarrow \frac{d^2 V}{dz^2} \left(\frac{10\sqrt{105}}{21} \right) = -\frac{10}{11} \sqrt{105} < 0 \Rightarrow \text{ het is een maximum}$$

11. Bereken $\int \frac{28x^2 - 46x + 15}{4x^3 - 8x^2 + 3x} dx$. Schrijf de einduitkomst met maximaal één keer de ln-functie.

$$\frac{28x^2 - 46x + 15}{4x^3 - 8x^2 + 3x} = \frac{28x^2 - 46x + 15}{x(2x - 1)(2x - 3)} = \frac{A}{x} + \frac{B}{2x - 1} + \frac{C}{2x - 3}$$

$$A = \lim_{x \to 0} \frac{28x^2 - 46x + 15}{(2x - 1)(2x - 3)} = 5$$

$$B = \lim_{x \to \frac{1}{2}} \frac{28x^2 - 46x + 15}{x(2x - 3)} = 1$$

$$C = \lim_{x \to \frac{3}{2}} \frac{28x^2 - 46x + 15}{x(2x - 1)} = 3$$

$$\Rightarrow I = \int \left(\frac{5}{x} + \frac{1}{2x - 1} + \frac{3}{2x - 3}\right) dx = 5 \ln|x| + \frac{1}{2} \ln|2x - 1| + \frac{3}{2} \ln|2x - 3| + c$$

$$= \ln|x^5| + \ln\sqrt{|2x - 1|} + \ln\sqrt{|2x - 3|^3} + c$$

$$= \ln|x^5| + \frac{1}{2x - 1} + \frac{3}{2x - 3} + c$$

$$= \ln|x^5| + \frac{1}{2x - 1} + \frac{3}{2x - 3} + c$$

$$= \ln|x^5| + \frac{1}{2x - 1} + \frac{3}{2x - 3} + c$$

12. Bereken
$$\int \cos(\ln x) dx$$

Stel $t = \ln x \Rightarrow x = e^t \Rightarrow dx = e^t dt$
 $I = \int e^t \cos t dt$

$$\begin{cases} u = \cos t \\ v = e^t dt \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} du = -\sin t dt \\ v = e^t \end{cases}$$

$$I = e^t \cos t + \int e^t \sin t dt$$

$$\left\{ \begin{array}{l} u = \sin t \\ v = e^t dt \end{array} \right. \Rightarrow \left\{ \begin{array}{l} du = \cos t dt \\ v = e^t \end{array} \right.$$

$$I = e^t \cos t + e^t \sin t - \int e^t \cos t dt = e^t \cos t + e^t \sin t - I$$

$$\Rightarrow 2I = e^t \cos t + e^t \sin t + c$$

$$\Rightarrow I = \frac{e^t \cos t + e^t \sin t}{2} + c = \frac{x \left(\cos \left(\ln x\right) + \sin \left(\ln x\right)\right)}{2} + c$$